

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE

“SAFRANBOLU BELEDİYESİ SOSYAL TESİSİ”NİN SERÜVENİ (*)

Kızıltan ULUKAVAK

Bağlar Arslanlar’da yakın zamanda hizmete sunulan Belediye sosyal tesisi, Safranbolu’da yokluğu geniş boyutlarda sorun yaratmakta olan bir gereksinimi sona erdirmeye açısından sevinçle karşılanmıştır. Bu nedenle Safranboluluları, sosyal nitelikli böyle önemli bir olanağa yeniden kavuşturan, başta Belediye Başkanı Sayın Elif KÖSE olmak üzere, Belediye’nin ilgili birimleri ve çalışanları öncelikle kutlanmalıdır.

Bu kutlamada “Yeniden kavuşma” deyimini, geçmişini anımsatma yönünden özellikle seçilmiştir. Çünkü söz konusu tesis, bilinebildiği kadarıyla, 1920’li yılların ikinci yarısına, 1930’lu yılların başına kadar uzanan bir geçmişe sahiptir. Söylenenlere göre bir kısmı gayrimüslim mezarlığı olan yerin, etraftaki alanla da birleştirilerek Belediye’ye ait bir park ve bahçe olarak düzenlenmesi yüzyıla yakın bir zaman önce gerçekleştirilmiş ve bahçeye tek katlı küçük bir hizmet binası da yapılmıştır.

1940’lı ve 50’li yıllarda bu satırların yazarının da bizzat gözlemlediği ve tanık olduğu üzere, kışın Bağlar’da oturanlar çok az olduğundan, özellikle bahar ve yaz aylarında Arslanlar bahçesi hemen herkesin oturma, çay-kahve içme, dinlenme, buluşma ve serinleme mahalli olarak öne çıkmıştır.

Daha sonra Arslanlar Bahçesi, Belediye tarafından Karabük T. Demir Çelik İşletmelerine satılır ve bahçedeki eski küçük hizmet binası yıkılarak, 1960 yıllarının başında bugün mevcut binanın alt katı, 1970 yılında da üst katı Demir Çelik İşletmeleri tarafından yaptırılır. Bu yeni tesis “İşçi Lokali” adını alır. Ancak Safranbolu halkı eskiden olduğu gibi bahçeden ve lokal adı verilen kapalı mekandan 1975 yılına kadar yararlanmaya devam eder. Bakım ve onarım için kısa bir süre kapalı kalan lokal 24 Ekim 1975’te yeniden hizmete açıldığında, lokal yönetimini T. Demir Çelik İşletmeleri’nden devralan Çelik-İş Sendikası tarafından lokal kapısına asılan bir duyuruda, lokalden bundan böyle sadece Demir-Çelik İşletmeleri mensupları ile Çelik-İş Sendikası üyelerinin yararlanabileceği bildirilir.

Aynı duyuruda belirtilen nitelikleri taşımayanların lokale üye olmak için başvurmalarına, lokal yönetiminin üyelik istemini uygun bulmasına ve ayda 25 lira üyelik aidatı ödemelerinin gerektiğine ilişkin kurallara da yer verilir. Bu kurallar Safranbolu halkına karşı büyük bir haksızlıktır. Belediye bahçesinin, yıllar önce Demir Çelik’e, Safranboluluların yararlanmasına bir engel oluşmayacak koşullarda devredildiği söylenirdi. Bu durumda böyle bir uygulamaya, Safranbolu halkının yasal temsilcisi sıfatıyla Belediye olarak sessiz ve tepkisiz kalınamazdı. Sendika yetkilileri ile görüşülür, kararlarında ısrar ederler.

Belediye Meclisi’nin toplantıda bulunmadığı zamanlarda, ilk toplantısında Meclisin onayına sunmak üzere Belediye Encümeni’nce karar alabileceğini öngören 1580 sayılı Belediye Kanunu uyarınca; madem Demir-Çelik tesislerinden Safranbolu halkının yararlanmasına engel olunuyor, Safranbolu Belediyesi’nin de lokale hizmet sunmamasını, bu amaçla tesisin elektrik ve suyunun kesilmesini, zamanın Belediye Başkanı, Belediye Encümeni’ne önerir. Encümen 1 Kasım 1975 tarihine kadar söz konusu uygulamadan geri dönülmezse elektrik ve suyun kesilmesini uygun bulur ve alınan karar T. Demir-Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü’ne bildirilir. Uygulamadan geri dönmeyince elektrik ve su kesilir. O yıllarda, günümüzden farklı olarak, kentlerde elektrik dağıtım hizmeti de Belediyelerin görev alanındadır.

Ancak, çok sayıda likit gazlı lüks lambalarıyla aydınlatılmak ve Karabük’ten tankerlerle getirilen suyun bahçenin en üst kotunda, sınırdaki depoya boşaltılmasıyla lokal açık kalmaya devam eder; elektrik ve suyun kesilmesi beklendiği ölçüde etkili olmaz.

Bu arada, randevu alarak Belediye Başkanı, zamanın T. Demir-Çelik İşletmeleri Genel Müdürü Cavit MUTUŞ’la görüşür. 05 Kasım 1975 günü yapılan ve Çelik-İş Sendikası Başkanı rahmetli Sayın Şükrü Korkmaz GİDER’in de katıldığı görüşmede, Genel Müdür’ün lokalin yönetimini Sendikaya devretmiş olduklarını ve sendikanın uygulamalarına karışamayacaklarını belirtmesi üzerine; Belediye Başkanı, mülkiyet Genel

Müdürlükte kaldığına ve sadece lokalin işletmesi devredildiğine göre, Sendika'nın, yıllardır sürdürülen Safranbolululara ilişkin uygulamayı değiştirme yetkisine sahip olmaması gerektiği yanıtını verir.

Bu arada Sendika Başkanı da, üye olmadan ve aidat ödemediği Belediye Başkanı'nın lokalden yararlanabileceği vaadinde bulunur. Bu vaad kişisel değil, toplumsal amaçlı bir istemde bulunduğu yinelenerek, zamanın Belediye Başkanı'nca şiddetli bir tepkiyle reddedilir. Aslında Genel Müdür, yapılacak toplu sözleşme görüşmelerinde Sendika Başkanı'na karşı güç durumunda kalmamanın hesabı içinde olduğundan, toplantı bir sonuç alınmadan sona erer.

Ertesi gün 6 Kasım 1975 tarihinde Genel Müdürlük 1. Hukuk Müşaviri'nin, noter kanalıyla Belediye Başkanlığı'na değil, dönemin Safranbolu Belediye Başkanı'nın adına gönderdiği ihtarnamede, lokalin herkese açılmasına ilişkin yasal bir zorunluluk bulunmadığı; elektrik ile suyun 24 saat içinde bağlanmaması halinde Belediye Başkanı hakkında idari ve cezai kovuşturma için ilgili mercilere başvurulacağı ve uğranılan zararın şahsen tazmininin istenileceği bildirilir.

Belediye Başkanı, lokalden yararlanmaktan Safranbolu halkını yoksun bırakacak bir biçimde bahçenin Demir-Çelik'e satılmasını, Safranbolulu hiç kimsenin ve özellikle zamanın yetkililerin kabul edemeyeceği, asla düşünemeyeceği inancıyla, siyasal çekişme ve kırgınlıkları bir tarafa atarak, satış işleminin yapıldığı 1957 yılının Belediye Başkanı rahmetli Sayın Ömer AN'a gider. Aldığı yanıt şudur: *"Safranbolu'ya dönemin İşletmeler Bakanı Samet AĞAOĞLU gelmişti. Ona her türlü sosyal tesisi Karabük'e yapıyorsunuz, oysa Demir-Çelik'e memuru da, işçiyi de Safranbolu'dan biz gönderiyoruz dediğimde; verin bir yer, size de yapalım cevabını aldım. O nedenle Demir-Çelik'e Arslanlar Bahçesi'ni sattık. Bakan'la buradan eskisi gibi Safranboluluların yararlanmasını da konuşmuştuk."*

Samet AĞAOĞLU, Demokrat Parti döneminin ve Menderes Hükümetleri'nin en güçlü Bakanlarından biriydi. Ancak, kendisiyle yapılan, tesisten Safranboluluların yararlanmasının ilişkin konuşmalar acaba yazılı resmi belgelere intikal etmiş miydi? Bu satırların yazarı, dönemin Belediye Başkanı tapuya gidip satış işlemlerini incelediğinde, konuşulanların ne yazık ki sözde kaldığı gerçeği ile karşı karşıya kalır. Hiç bir kayıt ve şart koşulmadan Arslanlar bahçesi'nin 1957 yılında 10 Bin liraya, Demir-Çelik'e Belediye Encümen kararıyla satıldığını görür. Tapucu rahmetli Baki AYTAN'a, *"Belediye taşınmazları Encümen Kararıyla değil, Belediye Meclis kararıyla satılabilir, burada Meclis kararı yok"* dediğinde, *"her iki idarenin yetkili temsilcileri sattım ve aldım dediğine göre, satış işlemi tamamlanmıştır"* yanıtını alır.

Bunun üzerine Belediye Başkanı, acaba Belediye Meclisi, Belediye Encümeni'ne satış için yetki vermiş olabilir mi diye düşünerek, 1957 yılına ait Belediye Meclisi'nin kararlarını inceler; görür ki, konu Belediye Meclisi'nde ele alındığında görüşlerini açıklayan üyeler, Arslanlar bahçesinin Belediye mülkü olarak kalması isteminde bulunurlar; Belediye Encümeni'ne yetki devri bir tarafa, satılmasına ya da satılmamasına ilişkin hiç bir karar almazlar.

Bu durum karşısında dönemin Belediye Başkanı, 1580 sayılı Belediye Yasası'nda öngörülen kural gereği Belediye Meclisi kararı olmadan yapılan satışın, o tarihte yürürlükte bulunan Borçlar Kanunu'nun genel hükümlerine ve dolayısıyla yasaya aykırılık nedeniyle *"mutlak butlan"* adı verilen ve yok hükmünde sayılan bir konumda bulunduğu; bir başka anlatımla, hukuksal açıdan geçersiz olduğu sonucuna varır.

Hukukçu kimliğiyle böyle bir kanaata ulaşsa da, yanıltmış olabileceğini de düşünen Belediye Başkanı, Safranbolulu altı avukatla Belediye'de bu konuya ilişkin bir toplantı yapar; Sayın Mehmet Basmacı dışında, beşi zaman içinde ebedi aleme göç eden, çok değerli ve kıdemli Safranbolu hemşehrisi altı avukat verdikleri raporda, söz konusu satışın geçersiz olduğu ve Belediye'nin satış işleminin iptali için Demir Çelik'e karşı tapunun iptali davası açabileceğini bildirirler.

Rapor Belediye Meclisi'nin 07.11.1975 tarihli olağanüstü toplantısında üyelerin bilgisine sunulur, önerilen davanın açılmasına karar verilir; artık yargı mercilerinin kararının beklenmesi gerektiğinden, Belediye Başkanı'nın lokalin kesilen elektrik ve suyunun bağlanması önerisi de uygun bulunur.

Açılan dava kazanılır, Demir-Çelik'in tapusu iptal edilir; Arslanlar Bahçesi tekrar Belediye mülkiyetine geçer. 1957 yılındaki satış sırasında bahçedeki lokal binası yoktur, Demir Çelik başkanının mülkü üzerine bina yapmış konuma düşmüş olur; bilirkişiler binaya 1,2 milyon lira, bahçeye 10 kûsur

milyon lira değer biçer. Bahçenin değeri, binanın değerinden çok fazla olduğundan Medeni Kanun uyarınca, bahçe sahibi olarak Belediye, bilirkişilerin tespit ettiği 1,2 milyon lirayı ödeyerek Demir Çelik'ten binanın mülkiyetini de alır.

Belediye Meclisi tesise "*Belediye Lokali ve Bahçesi*" adını verir. Sunulan hizmetlere ilişkin fiyat tarifesini onay yetkisine Belediye sahip olmak koşuluyla, tesisin işletmesi ihaleye çıkartılır. Lokalin üst katındaki özel odanın kullanımı da Belediye'ye bırakılır, üst kat salonunun düğün ve her türlü toplantı için kiralama tarifesi de Belediye'nin yetkisindedir. Belediye Meclis toplantılarının, halka açık olarak üst kattaki geniş salonda yapılmasını kararlaştırılır.

Bahçedeki ağaç ve çiçeklerin sulanmasında kullanılacak sudan, yeşilliğin korunması amacıyla Belediye ayrı bir para talep etmez. Tesis, ihaleyi kazanan işletmeci ortaklar tarafından, Belediye kontrolünde 1978 yılında hizmete açılır. Her il ve ilçe merkezinde görüldüğü gibi Safranbolu Belediyesi de artık yıllar sonra da olsa, bir park ve bahçeye sahip olur.

Lokal ve bahçesi 1980'li yıllarda yeni ihale sonucu değişen işletmecisi tarafından, renk renk ışıklarıyla bir cafe veya gece kulübü görüntüsüne büründürülür, bahçesi bakımsız kalır, daha sonraki yıllarda yol kenarındaki bahçe duvarlarının üzerine geniş beyaz perdeler çekilerek lokal bahçesi açık hava düğün salonu halini alır, bahçede oturmak ve dinlenmek olanağı kalmaz.

İleriki yıllarda, başka işletmeciler tarafından bahçe duvarları yükseltilerek, duvarların üzerinde burç benzeri çıkıntılar yerleştirilir; Belediye Lokali adı kullanılmaz, tesise "*Sır Sarayı-Aile Tesisleri*" gibi, hiç de yakışık almayan adlar içeren tabelalar asılır.

En sonunda tesisi Belediye, "SAKEM" adını verdiği oluşumun hizmet yeri olarak kullanmayı uygun bulur. Bahçeye bakılmaz, bahçe bir kır görünümü alır, bahçeden dinlenme mahalli olarak yararlanılmaz. Belediyenin herkese açık bir park ve bahçesi olması gerektiği, nedense hep göz ardı edilir.

İşte böyle bir serüvene ve geçmişe sahip Arslanlar Belediye bahçesinin, yeniden Belediye sosyal tesisi olarak hizmete açılması büyük bir değer ve önem taşımaktadır. Tarihsel gelişim itibarıyla Safranbolu'nun sosyal ağırlıklı bir merkezi olarak ün yapmış olan Arslanlar semti, yakın zamanda yeniden eski hareketlilik ve canlılığına kavuşacaktır. Belediye sosyal tesisinin ve özellikle bahçesinin, güzel havalarda eş dostla buluşma, görüşme, söyleşme ve dinlenme mahalli olarak büyük yararları olacaktır. Tesisin kapalı mekanlarının da konukların ağırlanmasından ve özellikle üst katının tekrar düğün salonu olarak hizmete sunulmasından büyük yarar ve kazanımlar sağlanacaktır.

Tüm bu nedenlerle Safranbolu Belediyesi Sosyal Tesisi, Safranbolulularca şükranla karşılanmalı, bu hizmeti gerçekleştirilenler, en önde Belediye Başkanı Sayın Elif KÖSE olmak üzere alkışlanmalıdır.

(*) Safranbolu Belediyesi "Altın Safran"
Dergisi'nin Kasım/2021 tarihli
sayısında yayınlanmıştır.